

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VI](#)[item Mythologia, Francfort, 1581 - V, 07 : De Satyris](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - V, 07 : De Satyris

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre V

Ce document est une version augmentée de :
[Mythologia, Venise, 1567 - V, 07 : De Satyris](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 08 : Des Satyres](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 07 : Des Satyres](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice [Équipe Mythologia](#)
Mentions légales

- Fiche : [Projet Mythologia](#) (CRIMEL, URCA ; IUF) ; [projet EMAN](#), [Thalim](#) (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : [Münchener DigitalisierungsZentrum](#) (MDZ).

Présentation du document

Publication [Francfort, André Wechel, 1581](#)

Exemplaire [Regensburg \(Allemagne\), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307](#)

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 461-463

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Satyres](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Syrinx vel fistula vel cantum fistule apud Grecos significat. Testatur Lucretius lib. 5. calamos a vento agitados sibilum prius emisisse, ac postea in locis paludosis id a pastoribus observatum dedisse facultatem inventioni, ut patet ex his:

*Et Zephyri canas per calamorum sibilis primum
Agrestes docuere canas inflare cicentas.
Inde minutatim dulces didicisse querelas,
Tibia quas fundis digitis pulsata canentum,
Ania per nemora, ac sylvas, saltuque reperta
Per loca pastorum deserta, atque otia dia.*

Illud cum Pan pastor primus reperisset, creditus est Deus ut reliqui rerum multarum inventores. Amavit etiam Lunam quia materia rerum omnium naturalium astrorum beneficio & Lunæ præcipuè informatur, & ad procreationem properat. Ea materia cum Pan vocetur, mateq; ipsum etiam intra se contineat, iure Pan piscatorum etiam fuit Deus, quæ omnia breviter complexus est Orph. in hymnis hoc pacto:

*ἀρμονία κέ με μοι κροίκων φίλον πάγμοι μοι παῖ
φαίτασι τῶν ἰπποράων, φέρων ἱεραγλε βροτῶν
αἰγιόμοις χαιρών ἀπὸ πίδακας, ἠδὲ τῆ βέτας
νύκτα, θυρετήρ, ἠχῆς φίλι, αἰγχεριτυμφῶν,
πιπιφύητ, γυνίτωρ πάντων, πολυώνυμῶ δ αἶμον.
Harmoniam mundi faciens dulcedine cantus;
Terrarumque antor mortalibus, & moderator;
Caprarum gaudens pastoribus atque bubulcis;
Musarum dux, & Venator, amator & Echus,
Cunctorumque parens idem celeberrime dæmon.*

Atque totus fere hymnus consumitur in commemorandis ijs potestatibus & viribus, quæ tribuuntur elementis quippe cum illud fuerit antiquorum institutum ut sub fabularum figmentis universa nature consilia & seriem occultarent, unà cum vitæ rectè instituendæ præceptis: cum tamen Deorum fabule magis ad res naturæ: hominum, ad mores magis pertinerent, ac de Pane satis, nunc dicatur de Satyris.

De Satyris.

CAP. VII.

SATYRORUM origo quæ fuerit, aut è quibus parentibus sint geniti, vel ubi, vel quâdo esse cœperint, vel qua de causa fuerint Dij habiti ab antiquis, neque in quemquam an-

ti quorum scriptorum fide dignum incidi, qui explicauerit, neque ipse excogitare potui. At quæ de his mihi cognita sunt, putavi esse breuiter explicanda. Horum sententiam prætermittendam duxi, qui Fauni vel Saturni filios fuisse Satyros crediderunt, cum nullis certis rationibus nitantur. Plin. lib. 7. nat. hist. animalia Satyros esse scribit velocissima, quæ quatuor pedes haberent, in subsolanis Indorum montibus, humana effigie, ac rectè currentia. Hi manibus esse dicebantur aduncis, cornua habere in fronte, cum pars extrema similis esset caprarum. Scriptum reliquit Pausan. in Atticis Euphemum ex Caria in extremas Oceani partes delatum multas desertas insulas inuenisse, in vnam quarum Satyridam vocatam cum tempestate coactus egressus esset, incolas rufos, & caudas habere intra clunes haud multo minores equinis, reperit. Illi ubi primiti adesse hospites senserunt, cucurrerunt ad naues, nullaq; emissa voce in mulieres, quæ erant in nauibus, impetu facto manus iniicerunt. At nauitæ trepidi barbaram mulierem, quam secum vehabant, exposuerunt, in quam illi petulantissimè irruentes vndiq; appetiuerunt. Dicebantur esse Satyri Bacchi socij, vt Sileni, sicuti testatur Plato in illo Epigram. in Satyrum :

ἔμῃ μὲν εὐκράτῃ φίλος θεράπων λιγύσσῃ
λείβῳ δ' ἀργυρίων ὕδατα Ναιάδων.

Nam sum ego cornuti gratias ferunt Dionysi.

Libo pulchrarum flumina Naiadum.

Hos etiam conuitorum amicos appellauit Nilus in eo carmine

πάντες μὲν παύροι φιλοκίρτομοι.

Omnis amat Satyrus conuicta.

Dicti sunt autē Satyri à salacitate, vt ait Theocrit. enarrator : cum σαθή tentigo sit & titillatio ad Venerem. Hi cum essent seniores, dicebantur Sileni, vt ait Pausan. in Att. At Nicandri enarrator non antiquiores fuisse Satyros vocatos scribit, sed ab antiquis Silenos dictos fuisse Satyros hoc pacto : οὗτοι δὲ οὐς ἡμεῖς παύρους λέγομεν, οἱ ἀρχαῖοι τιλλυῖσι ἰκάλεον, ἀπό τῆς ἰμαίτης, ὅ ἐστι λαιδορεῖν. at verò quas Satyros nos appellamus, antiqui nominarunt Silenoi, ab eo quod est σιλαιότης, quod conuictiars significat. Hos tamen nonnulli arbitrabantur esse demonas, ac pro Dijs coluerunt. Fuit autem consuetudo, vt illi primitias pomorum & vuarum offerrent, vt testatur Leonidas :

γλυκ.

ἄλκυονότασι πατέροισι, καὶ ἀμπλαγύτερι βάκχῳ
 Ἡρώναξ, πρῶτης δράγματα φυταλιῆς,
 τριπλῶν οἴνοι πίδαων τριασῶν Ἡρώνατο τῆσδε
 ἱμπλήσας οἴνῳ πρῶταχῶταίς κάδῃσιν.

*Heronax Satyris, dicit Bacchoque tuenti,
 Arboribus prima hac munera raptā dedit.
 Vineā cum triplex produxerit, ecce facta aut
 De primo musto tres simul ille cadet.*

Scriptit Pomponius Mela insulas quasdā ultra Atlantem Mau-
 ritanię montem fuisse, in quibus per noctem lumina videren-
 tur, cymbalorumque ac tympanorum, & fistularum & tibia-
 rum strepitus audirentur, cum tamen nemo per diem cerneret-
 tur: quas insulas Satyri habitare crediti sunt. Sic scriptum fuisse
 invenimus in ea navigatione Annonis ducis Carthaginen-
 sium, quam fecit ultra columnas Herculis in Libyę partibus,
 quam reuertens Carthaginem in templo Saturni deposuit, ut
 scripsit Atrianus: nam præter cætera auditu admirabilia hæc
 etiam in illa scribebantur: Ἄρχη ἤλθομεν εἰς μέγαν κόλπον, ὅν ἰ-
 ρασπεναι ἱερμῶντε ἀλλήθῳ ἰσπίρη κίραε. ἰν δὲ ταῦτα εἴσοσ ἰω
 ἑτέρα' εἰς ἠε ἀποθάττε, ἡμίραε μὲν οὐδὲ ἀφωρῶμεν, ὅτι μὴ
 ἕλλω. νυκτὸς δὲ πυρά τε παλά καίεμενα, καὶ φωνῶ αὐλῶν ἠέσο-
 μεν κυμβάλοι τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κρουγῶν μυρίαν.
 φίροι ἦ ἴλαφαι ἡμῶν. *Donc ad magnam quendam sinum
 pervenimus, quem interpretes Vesperis cornu vocari dice-
 bant: in quo alia et al insula, in quam egressi, nihil per diem,
 nisi sylvam videbamus, at per noctem ignes permultos ac-
 censis, & vocem fistularum audiebamus, cymbalorumque ac
 tympanorum incredibile strepitum, quare nos timor inuasit.*
 in his enim locis magna Satyrorum multitudo habitare cre-
 debatur. Huiusmodi monstra cum aliquando mortalibus ap-
 paruissent, homines rudes & ad timorē propensi, minimē con-
 siderantes naturam eandem malignam & diuinam esse non
 posse, quicquid formidabile vel admirabile apparuisset, pro
 Deo habuerunt. atq; cum Satyri per sylvas crederentur vagari,
 quibus armenta vel greges fierent obuij, ne his nocerent, inter
 Deos pastorum illos retulerunt. at nunc de Silenis dicamus.

De Silenis. CAP. VIII.

AΤΟΥ multi fuerūt etiam Sileni, quando Pausanias in re-
 bus Atticis natu maximos Satyronū Silenos nuncupatos